

Onkur samfelagsbólkur má gjalda meira

»Unga ættarliðið megnar ongantíð at gjalda risastóru úttanlandsskuldina aftur, hvussu nógv vit so slíta og pukla. Út frá hesi sannføring eiga vit at leggja langtíðarætlanir, ikki bert fyri næsta figgjarár, næsta valskeið ella næstu 5 - 10 árin. Vit eiga at hugsa longur fram í tíðina, tí vit eru hóast alt nøkur, ið kundu hugsað okkum at livað her í hálva øld ella meira afturat...«, segði Eiríkur Lindenskov m. a. við pallborðið í Norðurlanda-húsinum í sambandi við Eldradagarnar.

Vit prenta røðuna her:

»Føroysku eldradagarnir hava fingið undirheitið: »Gott er at kenna hitan frá hondum, ið sleptu«. Tá tú hoyrir hesi vøkru orð, hugsar tú um alt tað góða og ríka, ið vit yngri arva frá eldri ættarliðnum. Nakað nógv er helst um hetta - men ævigi sannleikin er tað kortini ikki.

Hugsar vit um stuðuna hjá okkum ungu í dag, so er tað heldur »kuldin« enn »hitin«, ið vit kenna frá teimum - ið enn ikki hava slept. Tað ættarliðið, sum í dag hevur ræðið í samfelagnum hevur kanska kent hitan frá undanfarna ættarliðnum, men illa hava tey huggeitt hetta samfelagið. Tey arvaðu eitt - kanska eitt sindur primitivari - men eitt vælrikið samfelag. Menningin upp gjøgn-um 70'ini og 80'ini hevði nógv gott við sær, men vinnulivsmenn og politikarar kendu als einki fyrilit.

Ungdómurin flýggjar

Tað er júst hetta, sum setur so djúp spor í samfelagið í dag. - Tað er vordíð so ómøguligt at liva í hesum landi, at stórir partur av mínum javnaldrum eru rýmd og rýma stuðugt av landinum.

Fyri eini viku síðani kom fram frágæring um, hvussu fólkatalið fór at verða í Føroyum um aldamót. Hetta vóru ikki tespilig tøl: Talið av ung-fólki minkar í stórum. Hetta fær avleiðingar fyri framtíðina - tí, sum kann-ingin vísti, so fara so nógvir kvinnur í burðar-førum aldri av landinum, at barnatalið um aldamót-ið nærur er farið niður í eina helvt.

Nú eri eg fullgreiður um, at høvuðsvinna okkara er í eini tilfeingiskreppu. Men hetta er ikki einasta orsök til kreppuna í sam-felagnum.

Fram eftir fommum

Manglandi planlegging hevur eyðkent hetta sam-felagið. Myndugleikarnir hava ongantíð kunnað lagt eina strategi fyri okkara

fiskivinnu - hava ongan-tíð greitt sagt frá, hvussu nógv veiðitól vit skulu hava av hvørjum slag, hvussu framleiðslan á landi skal skipast o. s. fr. Úrslitið er nú tað, at ein stórir partur av fram-leiðslu okkara fer til at gjalda rentur fyri alt ov dýr fiskiambóð.

Vistu einki

Tað er ikki langt síðani at okkara politikarar vildu viðganga, at landið veru-liga var í kreppu. Tað var ikki fyrr enn hin verstu í grovan stíl var málaður upp á vegg. Tað er heldur ikki langt síðani, at ein framstandandi politikari stóð á løtingsins røðara-palli og spurdi upp í sam-an:

»Hvar er kreppan, hvar er kreppan???«

Tað er heldur ikki langt síðani at ein lögmaður stóð og pástóð, at í Føroyum var einki arbeiðs-loysi.

Vit skuldu kanska hildið, at politikarar, ið sita við fingrinum á puls-um, høvdu varhuga av hesi ólukk, áðrenn hon kom. - Men hetta visir seg ikki at vera.

Kunnu sjálvir fara

Eini hyggjuráð, sum poli-tikarar royna at geva okk-um ungu, er at vit kunnu fara út í heim at søkja okkum arbeiði. Hetta var vanligt í 50'unum, tá tíðir-nar eisini vóru ringar, verður sagt. Teir siga eis-ini, at vit eru so væl fyrri, tí vit eru væl útbúgvir. Eg vil inniliga heita á okkara politikarar um ongantíð at koma við slíkum. At senda tey ungu - har av fleiri okkara hava sett búgv - út í heimin, sum hevur slitið við arbeiðsloysi í manna-minni, er eingin loysn. Hvat skulu vit koma aftur til? Hvat skulu vit gera við hús, heim og tilveru okk-ara annars?

Mítt svar til politikar-ar, ið siga slíkt, er púra greitt:

Farið sjálvir!

Heimsmet í skuld

Tað tykist kanska svart-skygt, tá eg sigi, at tað er gjørt so ómøguligt at liva í hesum samfelag. Men framtíðarvitini eru dýpur - tað hava vit longu gjørt okkum greitt. Vit hava eft-irhondini heimsmet í út-anlandsskuld - út við 200.000 krónur per íbúgv. Hetta merkir í veruleik-anum tað, at ein familja, við trimum børnum skyld-ar eina heila millión í út-anlandsskuld - áðrenn hon hevur tikið eina krónu í láni!

Hokna av skuld

Vit kunnu eins væl gera okkum greitt beinanvegin, at líka mikið hvussu nógv vit føroyingar pukla og slíta, so megnar vit ongan-tíð at gjalda hesa skuld aftur. Landsstýrið leist at halda, at tey lán, ið nú eru fingin frá donsku stjórnini, skulu gjaldast aftur - men tað verður fullkomiliga ómøguligt.

Vit eiga at arbeiða út frá teirri sannføring, at vit ungu, børn okkara og okk-ara eftirkomarar annars ikki fara at klára hesa stør-ru skuld. Vit mugu tí hava nakrar langsíktarar vísjón-ir. Tað nyttar einki bært at hugsa um næsta figgjarár, næsta valskeið ella næstu fimm - tiggju árin. Vit mugu hugsa eini 50 - 100 ár fram í tíðina! - Vit eru jú fleiri, sum kundu hugs-að okkum at liva í hesum landið í hálva øld afturat.

Onkur má gjalda meira

Tey tiltøk, ið skulu setast í verk, verða ikki løtt. Øll koma at merkja hesi tiltøk og tað skulu tey eisini. Í dag eru tað einstakir bólkar í samfelagnum, sum mest kenna sviðan. - Og tá soleiðis er, verða tað altíð teir veikastu bólkarir, ið fyrst og hardest verða raktir. Tað er tí uppgávan hjá politikarunum at syrg-ja fyri, at byrðan verður bytt út á ein slíkan hátt, sum javnsetir allar bólkar í samfelagnum. Tað nyttar einki við sokallaðu »plen-uklippara-metoduni«, har

øll skulu gjalda eins nógv, bæði stór og smá. Politik-ararnir eiga at hugsa um, hvør bólkur í samfelag-num kann lata meira.

Ungu ringast fyrri

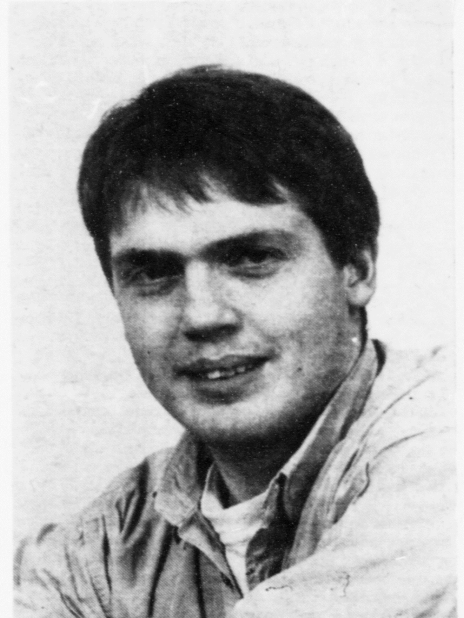
Tað ringasta av øllum er hetta óhugnaliga vónloys-ð. Tað tykist ikki, sum um nøkur vón er fyrri stavn, og politikararnir vita ikki síni livandi ráð.

Ungdómurin, sum kemur úr skúlanum í dag og sum ongantíð hevur roynt seg í vinnu, er full-komiliga glataður. Tað er nú hóast alt ungdomin, vit skulu byggja samfelagið á - missa vit ungdomin, so verður figgjarliga grundar-lagið tikið undan samfel-agnum.

Læra av 80'unum

Nú hoyra vit javnan poli-tikarar siga, at tað er so lætt at vera bakklókur og hyggja í bakspegl. - Tað er púra rætt - tað er óal-mindiliga lætt at vera bak-klókur - men tað skulu vit eisini vera! Vit eiga gjølla at greina út skilaloysið, sum farið er fram síðstu árin. - Ikki fyrri at finna syndabakkar, men fyrri at læra av gjørdum mistøk-um.

Mong eru dømini um, at søgan hevur endurtikið seg - søgan um 80'ini skal ikki endurtaka seg!«

Eiríkur Lindenskov: »Plenuklippara-metodan«, har øll gjalda eins nógv, bæði stór og smá, nyttar einki. Politikararnir eiga at hugsa um, hvør samfelagsbólkur kann lata meira!

Lesarabrøv

Tænastumannastætt = eitt óneyðugt navn

Bergur! Tað er líkt til, at tú sum fyrsti politikari hevur fingið eyguni upp fyri nakað av tí størsta órættvisi í samfelag-num, sum hevur havt góð gróðr-arlíkindi (lendi) innan skriv-stovuyrki, sum fyrri tann skuld eisini fevnir um onnur yrki, hvar fólk í sama arbeiði, summi bera heitið starvsfólk og onnur nakað finar, sum t.d. tænastufólk við fleiri rættind-um enn teirra arbeiðsfelagar: høga løn, góð pensjónsrætti og í eini næstan óuppsigilgar stöðu, men starvsfólk, sum tú sjálvur sigur, kunnu fáa dura-fjórðingin úttan nakað sum helst hóvast.

Hetta havi eg onkuntíð fun-nist at sum sera órættvist, úttan undantøku, hóast hetta er nak-að so álvarsligt, sum politikar-ar fyrri mongum árum áttu at havt opnað sína hugsan fyri, men heldur tvørtur ímóti hevja henda sama stætt upp til skyggja.

- Tað átti at verið fáum ó-kunnugt, at vit liva í einum av heimsins minstus samfeløgum, men samstundis í einum sam-felag við óhugsandi greifligum mannamuni millum stættir, úttan at nakar politikari nakr-

antið hevur givið hesum gætur. Hvørt menniskjarn, sum fætt er inn í hetta samfelag, eig-ur eins rætt at liva eitt sømiligt lív, og ikki einans frá »hondini í munni«, meðan onnur skulu liva og láta sum teimum lystir. Tað er als ongin orsök til eina tænastumannastætt við ver-andi frammihjærretti, um hesi hava eina frægari útbúgving. Líka lítið eigur tað at vera um-stöðurnar í samfelagnum, sum opna eyguni á politikarum, fyrri at kunna gjøgnumskoða eina órímligheit og órættvisi í sam-felagnum.

Harra Bergur Jacobsen, landsstýrismaður! Lat nú hugsan og orð tini á prenti í Sosialinum ikki einans verða nøkur fagurlátin orð, men ger tey til veruleika, við at nýta töl-ina sum landsstýrismaður í komandi ári at beina burtur tænastumannarættindini, so hevur landsstýristíðin sín so sanniliga ikki verið til fánýtis, og hetta eru míni orð til grein-ina í SOSIALINUM.

D. J. Sørensen

BILLUTIR

útvegast til
**FLEST ALLAR
BILAR**

Fa. BILLUTIR

Tlf. 21605 Fax. 21666